

Aan: AB- en AC-leden
Van: Robin Heij

Betref: Afhandeling Kinderopvangtoeslagenaffaire (KOTA)
Datum: 12 januari 2022

1. Inleiding

In de email van 29 november 2021 bent u al geïnformeerd over de Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen. In deze email is de toezegging gedaan dat SVHW u nader zou informeren op het moment dat er meer informatie beschikbaar zou zijn over de verdere afhandeling.

Deze notitie geeft een samenvatting van de beschikbare informatie op het moment van schrijven van deze notitie met betrekking tot de Kinderopvangtoeslagenaffaire (KOTA), het opstarten van de invordering en de interactie tussen de deelnemers en SVHW.

Er zijn in het kader van de compensatie van onkosten vanwege de KOTA voor de gemeenten in totaal drie specifieke uitkeringen vastgesteld. Twee specifieke uitkeringen zien op de rol van de gemeente als invorderaar in het kader van de kwijtschelding (SZW domein en gemeentelijke belastingen). Daarnaast is er een specifieke uitkering vastgesteld voor de gemeente in de rol van ondersteuner.

Deze notitie is gebaseerd op de Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen (SPUK) gepubliceerd in de Staatscourant 25 november 2021 nr. 2021-0000049505, het VNG rapport "SPUK en financiële verantwoording kwijtschelden gemeentelijke belastingen voor gedupeerden" van november 2021 (zie bijlage) en het VNG rapport "Handreiking opstarten invordering" van december 2021 (zie bijlage).

De Unie van Waterschappen heeft op het moment van schrijven van deze notitie nog geen afhandelingsafspraken gemaakt met BZK (dit ministerie draagt de kosten bij de afhandeling). Het streven is om de compensatie en afhandelingsafspraken voor de waterschappen in lijn te laten zijn met die voor de gemeenten. In deze notitie wordt hier van uitgegaan. Indien er van gemeente wordt gesproken dan wordt hiermee ook het waterschap bedoeld. Eventuele verwachte verschillen worden in deze notitie weergegeven.

2. Leeswijzer

Deze notitie gaat in paragraaf 3 in op de reikwijdte van de SPUK. Paragraaf 4 schetst op welke wijze de verantwoording en vergoeding aan/door BZK gaan plaatsvinden. De uitgangspunten voor de verrekening tussen de deelnemers en SVHW worden weergegeven in paragraaf 5. Hierbij is het vanwege de tijdige uitvoering van de accountantscontrole van de belastingopbrengsten en daarmee de verantwoording aan BZK van belang dat u de uitgangspunten voor 14 januari 2022 onderschrijft. Daarnaast zijn de uitgangspunten van belang voor het kunnen opmaken van de jaarstukken 2021 van SVHW. Voor de vaststelling wordt een ingelaste AB-vergadering georganiseerd. Paragraaf 6 staat vervolgens stil bij de consequenties op de geldstromen. Inmiddels heeft SVHW een eerste overzicht van door de Belastingdienst/Toeslagen definitief afgewezen gedupeerden ontvangen. Hierdoor kan het invorderingsproces onder voorwaarden weer ter hand worden genomen. Dit wordt beschreven in paragraaf 7.

3. Reikwijdte SPUK Kwijtschelden – BZK – gemeentelijke belastingen

Deze SPUK kent twee vergoedingen:

- 100% voor de gederfde inkomsten:
 - Kwijtschelden belastingen¹. ;
 - Restitutie van reeds gedane betalingen;
 - Ophogingskosten (invorderingskosten en eventuele invorderingsrente).

- 150 euro forfaitaire vergoeding² voor de uitvoeringskosten:
 - Per erkend gedupeerde per gemeente waarin de erkend gedupeerde woonachtig is;
 - Eénmalig;
 - Ongeacht of kwijtschelding heeft moeten plaatsvinden.
 - De forfaitaire vergoeding geldt voor het belastingdomein. Voor het SZW-domein geldt een separate vergoeding.

Kwijtschelding wordt verleend wanneer de daarvoor in aanmerking komende schuld openstond op 31 december 2020 en/of betrekking heeft op de periode tot en met 31 december 2020. De per deze datum openstaande belastingschulden dienen allemaal te worden kwijtschelden. De gederfde inkomsten kunnen echter tot 5 jaar terug worden ingediend (jaren 2016 t/m 2020). De kwijtschelding behelst tevens de oninbaar geleden aanslagen. Ook de belastingschulden van gedupeerden, die in de periode 2016 t/m 2020 woonachtig zijn geweest in de gemeente en dat nu niet meer zijn, worden kwijtschelden. Enkel de huidige woongemeente ontvangt het hierbij forfaitaire bedrag van 150 euro.

Men kan zich tot en met 31 december 2023 aanmelden als gedupeerde. Dit betekent dat het proces van kwijtschelden en de verantwoording nog doorloopt na 2023 op het moment dat de Belastingdienst definitief uitslag geeft. Naar verwachting kan het gehele proces daardoor doorlopen tot en met 2025.

4. Verantwoording en vergoeding

De gemeenten verantwoorden zich via de jaarrekening jaarlijks aan het ministerie van BZK op grond van de Financiële verhoudingswet artikel 17a., ofwel op grond van een door een accountant gecontroleerde SiSa verantwoording. De controle loopt mee in de jaarrekeningcontrole. Voor de verantwoording worden de volgende regels/indicatoren uitgevraagd:

- Aantal gedupeerden:
Dit bepaalt de omvang van de forfaitaire vergoeding voor de uitvoeringskosten;
- Gederfde inkomsten:
Dit bepaalt de vergoeding van de belastingopbrengsten en ophogingskosten;
- Eindverantwoording:
Dit is een indicator of SPUK is afgerond. Voor 2021 is dit “nee” want er worden in 2022 e.v. nog kwijtscheldingen verwacht.

¹ Alle gemeentelijke belastingen als bedoeld in hoofdstuk XV, paragraaf 2 en 3, van de Gemeentewet en de belastingen waarvan de heffing krachtens andere wetten (zoals de afvalstoffenheffing) door de gemeente geschiedt, vallen onder de kwijtscheldingsregeling.

² Voor de waterschappen bedraagt dit bedrag hoogstwaarschijnlijk 75 euro per gedupeerde, waarbij er in het geval van gecombineerde aanslagoplegging naar verwachting alleen wordt uitgegaan van de forfaitaire vergoeding via de gemeentelijke lijn (150 euro). Deze forfaitaire van 75 euro vergoeding zou dus uitgekeerd worden voor erkend gedupeerden die bijvoorbeeld in Dordrecht of Rotterdam-Zuid wonen.

Na ontvangst van de SiSa verantwoording van de gemeente stelt het ministerie van BZK de hoogte vast en betaalt deze binnen een jaar uit aan de gemeente. SVHW zal tijdens de jaarlijkse controle van belastingopbrengsten de accountant de opdracht geven tot het uitvoeren van een aanvullende controle voor het indienen van de verantwoording.

Het proces verloopt als volgt:

- SVHW ontvangt in de week van 7 januari een overzicht van de Belastingdienst/Toeslagen een overzicht van erkende gedupeerde ouders;
- SVHW verifieert deze lijst;
- SVHW verantwoordt zich naar de gemeente in de jaarlijkse verklaring van de belastingopbrengsten;
- Gemeente vult de SiSa tabel en dient deze in;
- BZK keert uit aan gemeente (totale bedrag kwijtschelden + forfaitair bedrag);
- Gemeente verreken met SVHW.

5. Verrekening tussen deelnemers en SVHW

De verrekening tussen de gemeente en SVHW bestaat uit het forfaitaire bedrag voor de uitvoeringskosten en de gedeelde ophogingskosten. De kwijtscholden belastingopbrengsten worden rechtstreeks aan de gemeenten uitgekeerd. Volgens het VNG rapport "SPUK en financiële verantwoording kwijtscholden gemeentelijke belastingen voor gedupeerden" dienen de gemeenten en SVHW zelf afspraken te maken over de afhandeling van uitvoeringskosten en gedeelde ophogingskosten.

SVHW stelt voor de verrekening de volgende uitgangspunten voor:

1. De 100% vergoeding van de kwijtscholden belastingopbrengsten door BZK komt direct geheel ten goede van de deelnemers;
2. De 100% vergoeding voor de gedeelde ophogingskosten door BZK komt in zijn geheel ten goede van SVHW. De deelnemers dragen hiertoe de ontvangen vergoeding af aan SVHW;
3. De forfaitaire vergoeding voor de uitvoeringskosten door BZK komt in zijn geheel ten goede van SVHW. De deelnemers dragen hiertoe de ontvangen forfaitaire vergoeding af aan SVHW;
4. In het geval het een kwijtscholding van een combi aanslag betreft verdeelt SVHW de gedeelde ophogingskosten in de verantwoording gelijkelijk over de deelnemers op het aanslagbiljet. De vergoeding vanuit BZK en de afdracht van de vergoeding vanuit de deelnemers aan SVHW vinden plaats aan de hand van dezelfde verdeling.

Ad1)

Dit is eigenlijk een bevestiging van de van het gestelde in de SPUK en is als zodanig geen keuze.

Ad2)

De opbrengsten van de ophogingskosten (in SVHW termen "de opbrengst invorderingskosten") zijn verwerkt als opbrengst in het programma Heffen en Invordering van de begroting SVHW. Het kwijtscholden van de ophogingskosten raakt dus direct de exploitatie van SVHW.

Ad 3)

Ofschoon de gemeentelijke deelnemers zelf ook een (klein) gedeelte van de totale belastingen uitvoeren (denk aan haven- en marktgeden, precario, retributies, lijkbezorgingrechten, leges) brengt de aard van deze

belastingen (specifieke aanslagen en vaak voor niet natuurlijke personen) en de betaling daarvan (betaling op het moment van dienstverlening) met zich mee dat er nauwelijks sprake zal zijn van gedupeerden met openstaande schulden in relatie tot deze belastingen. Verder geldt dat indien het College voor deze belastingen geen anticipatiebesluit heeft genomen, deze geen onderdeel hebben kunnen vormen van moratorium en er wellicht überhaupt geen uitstel is verleend. Het waterschap heeft alle belastingen bij SVHW ondergebracht m.u.v. de leges.

Gelet op het voorafgaande en het feit dat de situatie per gemeente verschillend is en het bovendien administratief vrijwel niet uitvoerbaar is om de forfaitaire vergoeding specifiek te verdelen (mocht daar überhaupt aanleiding voor zijn), gaat SVHW er vanuit dat de gehele forfaitaire vergoeding wordt uitgekeerd aan SVHW. De vergoeding wordt vervolgens als inkomsten geconsolideerd in de jaarrekening en meegenomen in het resultaat.

Ad 4)

In het geval van een combi aanslag van een gemeente en het waterschap zou de verdeling 50%/50% bedragen en in het geval van combi tussen twee gemeenten en het waterschap³ zou de verdeling 33%/33%/33% bedragen. De vergoeding vanuit BZK zal dan ook op deze wijze plaatsvinden. Voor een kwijtschuldigen enkelvoudige aanslag geldt deze verdeling uiteraard niet.

In verband met een tijdige uitvoering van de accountscontrole van de belastingopbrengsten is het van belang dat de deelnemers deze uitgangspunten uiterlijk 14 januari 2022 onderschrijven. Daarnaast zijn de uitgangspunten van belang voor het kunnen opmaken van de jaarstukken 2021 van SVHW.

De situatie bij SVHW kent gedupeerden met kwijt te schelden gemeentelijke aanslagen, combi aanslagen (meerdere deelnemers) of waterschapaanslagen. De uitgangspunten leiden tot de volgende scenario's:

- Gemeentelijke aanslagen:
 - SVHW heeft de via verantwoording aangegeven hoeveel gedupeerden er zijn en wat de gedeelde ophogingskosten zijn;
 - De gemeente ontvangt de vergoeding van BZK: forfaitair (aantal gedupeerden * 150 euro) plus gedeelde ophogingskosten;
 - De gemeente keert deze ontvangen vergoeding uit aan SVHW.
- Waterschapaanslagen (onder voorbehoud van de afspraken BZK–Unie van Waterschappen):
 - SVHW heeft de via verantwoording aangegeven hoeveel gedupeerden er zijn en wat de gedeelde ophogingskosten zijn;
 - Het waterschap ontvangt de vergoeding van BZK: forfaitair (aantal gedupeerden * 75 euro) plus gedeelde ophogingskosten;
 - Het waterschap keert deze ontvangen vergoeding uit aan SVHW.
- Combi aanslagen (onder voorbehoud van de afspraken BZK–Unie van Waterschappen):
 - In het geval het een combi aanslag betreft verdeelt SVHW de gedeelde ophogingskosten in de verantwoording gelijkmatig over de deelnemers op het aanslagbiljet;
 - De deelnemers ontvangen de vergoeding van BZK:

³ Deze situatie kan voorkomen omdat de aanslagen subject georiënteerd zijn. Een combinatie van twee of drie deelnemende gemeenten is ook denkbaar.

- Alle deelnemers het gedeelte van de gedeerde ophogingskosten;
- Gemeenten waar gedupeerden woonachtig zijn de forfaitaire vergoeding (= aantal gedupeerden * 150 euro);
- Het waterschap het gedeelte van de gedeerde ophogingskosten maar niet de forfaitaire vergoeding voor de uitvoeringskosten;
- De deelnemers keren de ontvangen vergoeding uit aan SVHW.

6. Consequenties voor geldstromen

Belastingopbrengsten

De kwijtgescholden bedragen worden terugbetaald door BZK aan de gemeenten vanaf indienen jaarrekening tot maximaal één jaar. Hierdoor worden zij gecompenseerd voor derving van inkomsten.

Ophogingskosten

Ook de gedeerde ophogingskosten worden vergoed door BZK. De afhandeling vindt plaats op basis van de uitgangspunten in paragraaf 5. De vergoeding vindt via de deelnemers plaats aan SVHW.

In de jaarrekening zal SVHW in overleg met de accountant een balanspost opnemen voor “nog te ontvangen vergoeding gedeerde ophogingskosten”. Immers SVHW dient de balanspost “nog te ontvangen ophogingskosten” vanwege de kwijtschelding af te boeken en dit zou dan direct drukken op het resultaat 2021.

Uitvoeringskosten

De forfaitaire vergoeding wordt uitgekeerd door BZK. De afhandeling vindt plaats op basis van de uitgangspunten in paragraaf 5. De vergoeding vindt via de deelnemers plaats aan SVHW.

Aandachtspunt hierbij is dat het een éénmalige vergoeding betreft terwijl de uitvoering nog enkele jaren doorloopt. In 2021 zijn er veel gedupeerden en 2022 e.v. zijn er veel minder nieuwe gedupeerden. SVHW gaat met de accountant in overleg of wenselijk/mogelijk is om de vergoeding te verspreiden over meerdere jaren.

7. Opstarten invordering

Aanvragers kunnen vanaf december 2021 een beschikking van de Belastingdienst ontvangen dat zij niet erkend worden als gedupeerde. De aanvrager kan dan binnen 6 weken in bezwaar tegen de opgelegde beschikking. Het maken van bezwaar heeft geen opschortende werking. Dit betekent dat de gemeente niet hoeft te wachten met het opstarten van de invordering tot de bezwaarprocedure is afgerond.

De VNG is met andere publieke schuldeisers (o.a. UVW) en Belastingdienst een aanpak overeengekomen voor het opstarten van de invordering. Het doel van deze aanpak is inwoners voldoende (ruimte te geven om zich) voor te bereiden op het weer moeten betalen van de publieke schulden. Hiertoe is een acclimatisatiefase van minimaal 30 dagen afgesproken. Dit betekent dat de gemeente niet eerder dan 4 weken na ontvangst van de data de invordering herstart. Het proces ziet er als volgt uit:

1. De Belastingdienst/ Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) belt de niet erkend gedupeerde aanvrager en verzendt de afwijzende beschikking.

UHT wijst hierbij op de mogelijkheden voor hulp bij betalingsproblemen. Indien door de inwoner gewenst, wordt verbinding gelegd naar de gemeente. UHT beschikt over een lijst van contactpersonen bij gemeenten. Dit betreft de contactpersonen in het kader van de schuldhulpverlening.

2. UHT verstuurt hierna de afwijzende beschikking.

In deze beschikking wordt de brochure (zie bijlage) bijgevoegd over mogelijke dienstverlening van de gemeente.

3. UHT deelt het bestand via het portaal invordering met SVHW

4. SVHW start met de acclimatisatiefase van 30 dagen

SVHW houdt een periode van minimaal 30 dagen aan voordat de invordering start. De acclimatisatiefase biedt ruimte aan de niet erkend als gedupeerde aanvrager en toeslagpartner om zich voor te bereiden op het betalen van de publieke schulden.

5. De gemeente neemt contact op met niet erkend gedupeerde aanvragers met een lopend plan van aanpak

Parallel aan het delen van de gegevens met SVHW, worden ook de gegevens gedeeld met de contactpersoon ondersteuning binnen de gemeente. Indien de aanvrager eerder is ingegaan op het gemeentelijk hulpaanbod – en dus gemeentelijke ondersteuning ontvangt –, neemt het steunpunt kinderopvangtoeslag/de contactpersoon binnen de 30 dagen (acclimatisatiefase) contact op met de niet als gedupeerd erkende aanvrager. Het waterschap heeft geen rol in deze stap.

6. Na 30 dagen start SVHW de (communicatie over) de invordering

SVHW geeft in een brief aan dat de invordering wordt opgestart. Hierbij wordt gewezen op de mogelijkheid tot het treffen van een betaalregeling. Daarnaast geeft SVHW aan dat inwoner altijd terecht kan bij de schuldhulpverlening of het steunpunt toeslagen bij de gemeente wanneer deze financiële zorgen heeft. SVHW voegt de brochure bij (zie bijlage).

7. Uitvoeren betaalregeling/herstart (dwang)invordering

Na contact en/of schriftelijke communicatie start de inwoner met het afbetalen van de schuld. Dit kan zowel via een afgesproken betaalregeling als via (dwang)invordering. SVHW zal een lijst met gemeentelijke contactfunctionarissen aanleggen bij het KCC zodat bellers direct kunnen worden doorverwezen. De deelnemers worden verzocht om deze gegevens aan te leveren.

Bijlagen:

1. het VNG rapport “SPUK en financiële verantwoording kwijtschelden gemeentelijke belastingen voor gedupeerden” van november 2021;
2. het VNG rapport “Handreiking opstarten invordering” van december 2021;
3. Brochure.